

Jaargang 5,
nummer 1,
Maart 2025

ivn natuur
educatie
Rijssen Enter

Groen Natuurlijk

Van de Redactie

De Nieuwsbrief verschijnt vier keer per jaar:

maart, juni, september en december

Redactie Nieuwsbrief:

Joop Kamperman

Wim Baan

Wim Klein Nagelvoort

Redactieadres:

Karel Doormanstraat 52

7461 ET Rijssen

tel. 0548-654909

email: ivn.rijssenenter@gmail.com

Website:

<https://www.ivn.nl/afdeling/rijssen-enter/>

Bestuur IVN Rijssen - Enter:

Voorzitter: Wim Baan

Secretaris: Joop Kamperman

Penningmeester: Wim Klein Nagelvoort

Lid: Albert Oortgiesen

Ledenadministratie:

Joop Kamperman,

emailadres: ivn.rijssenenter@gmail.com

Het lidmaatschap van IVN Rijssen - Enter bedraagt per jaar: € 25,-

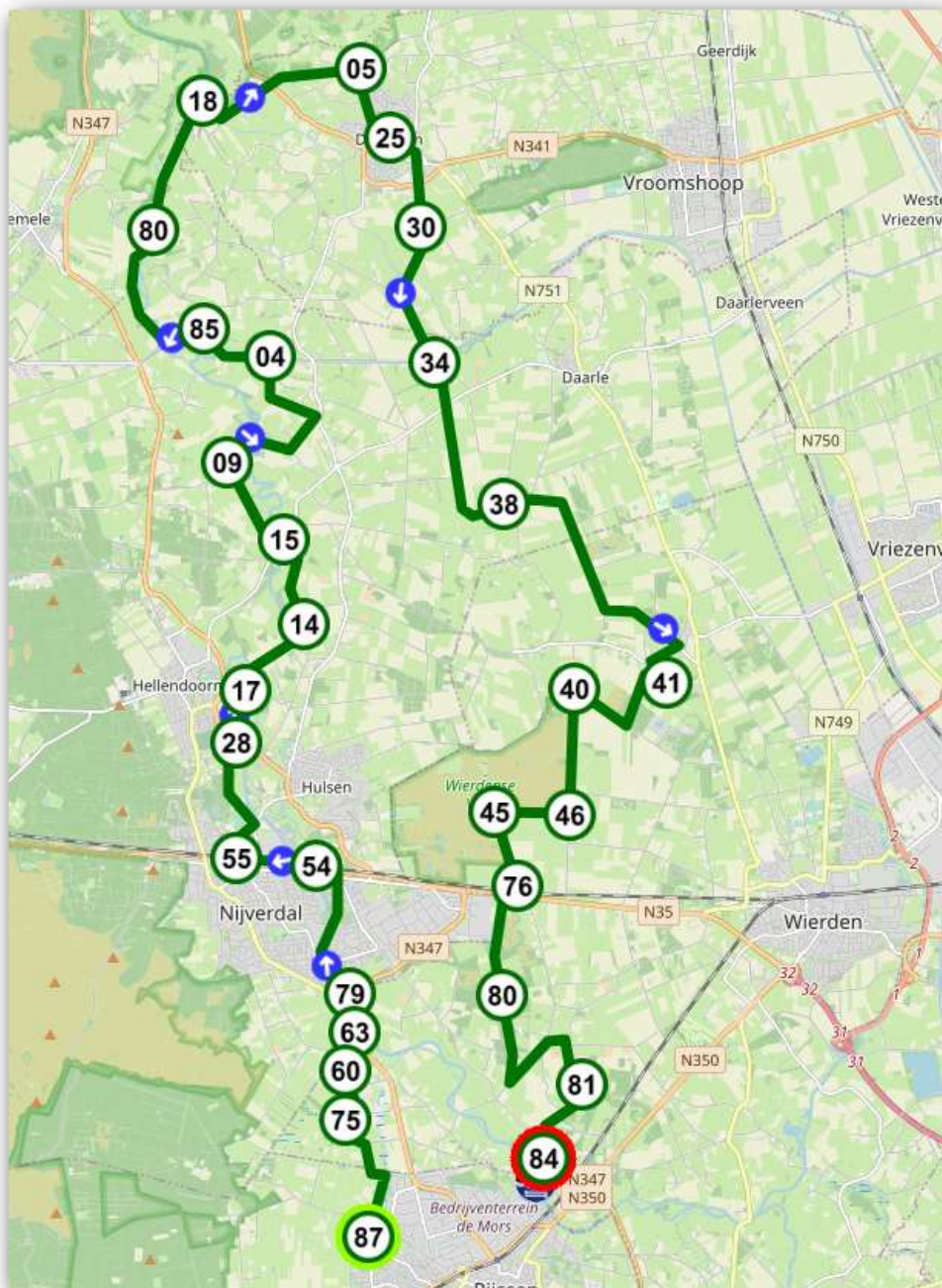
Donateurs betalen € 15,- (minimaal).

Rabobank: **NL50 RABO 0138 1887 50** tnv IVN Rijssen - Enter

Waar staat het IVN voor?

- Het IVN wil bijdragen aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap.
- Wij concentreren ons op de verhoging van de kwaliteit en de kwantiteit van de natuur.
- Het middel om dat te bereiken is natuureducatie en duurzaamheid.
- Hiervoor wordt samengewerkt binnen een landelijk netwerk van vrijwilligers en beroepskrachten.

Fietsroute Den Ham 56 km

Start	87	2.2 km	75	0.9 km	60	0.9 km	63	0.7 km	79	3.0 km	54	1.2 km	55
2.4 km	28	1.3 km	17	1.7 km	14	1.4 km	15	1.7 km	09	3.4 km	04	1.3 km	85
2.8 km	80	2.2 km	18	2.8 km	05	1.3 km	25	1.8 km	30	2.3 km	34	3.0 km	38
5.1 km	41	2.2 km	40	1.9 km	46	1.1 km	45	1.2 km	76	2.0 km	80	3.3 km	81
1.2 km	84	Totaal 56.4 km											

Bomen

Niet alleen een boom is mooi, maar ook haar wortels.

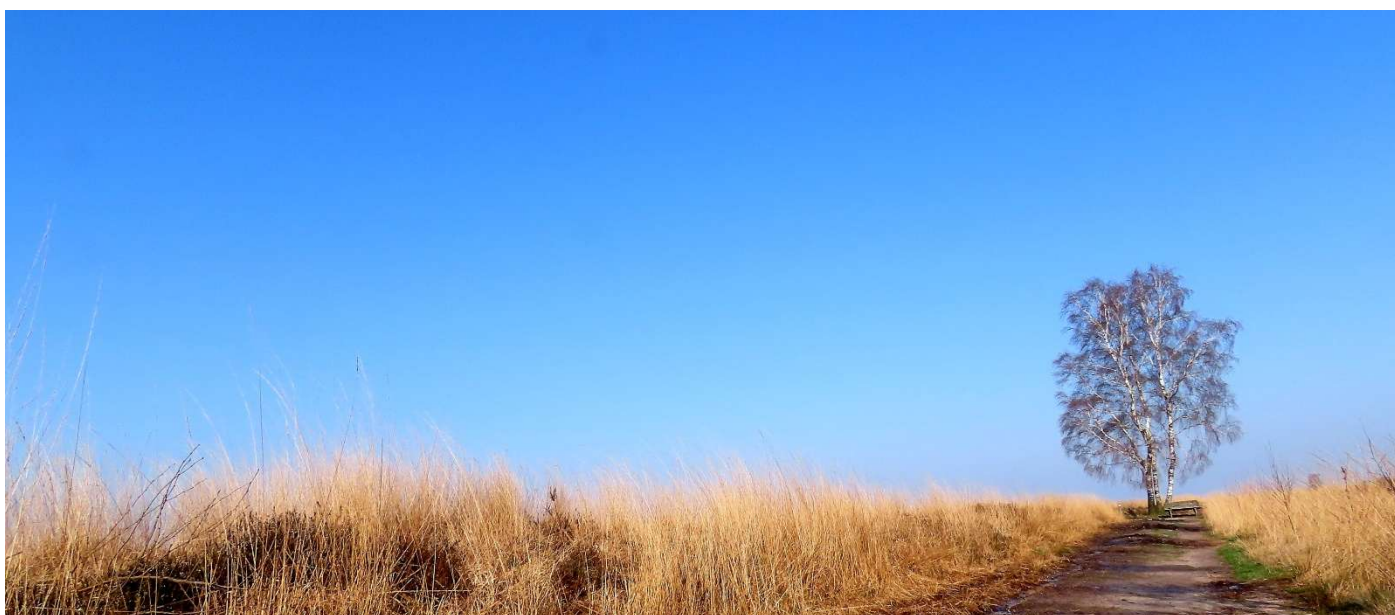
Onderstaande boom staat aan de grimbergerweg, tegenover wat vroeger een "diepvrieshuisje" was. Dat was een huisje waarin boeren uit de omgeving een eigen diepvrieskist hadden.

En onderstaande boom zullen de meeste van jullie wel kennen.

Deze markante berk staat in het mooie natuurgebied de Engbertsdijkvenen.

Door menig fotograaf vereeuwigd.

De Natuur Talenten in Januari

De eerste zaterdag in de eerste week van de eerste maand van het nieuwe jaar. Dat kan maar 1 ding betekenen: NatuurTalenten tijd! Op zaterdag 4 januari gingen we om 9.00u van start in de Hobbyboerderieje. Iedereen fris, fruitig en vol goede zin.

Het was een hele bijzondere ochtend! Een ochtend waarin we heel veel te horen en te zien kregen van de grootsheid om ons heen. Deze keer gingen we namelijk naar de Sterrenwacht in Nijverdal.

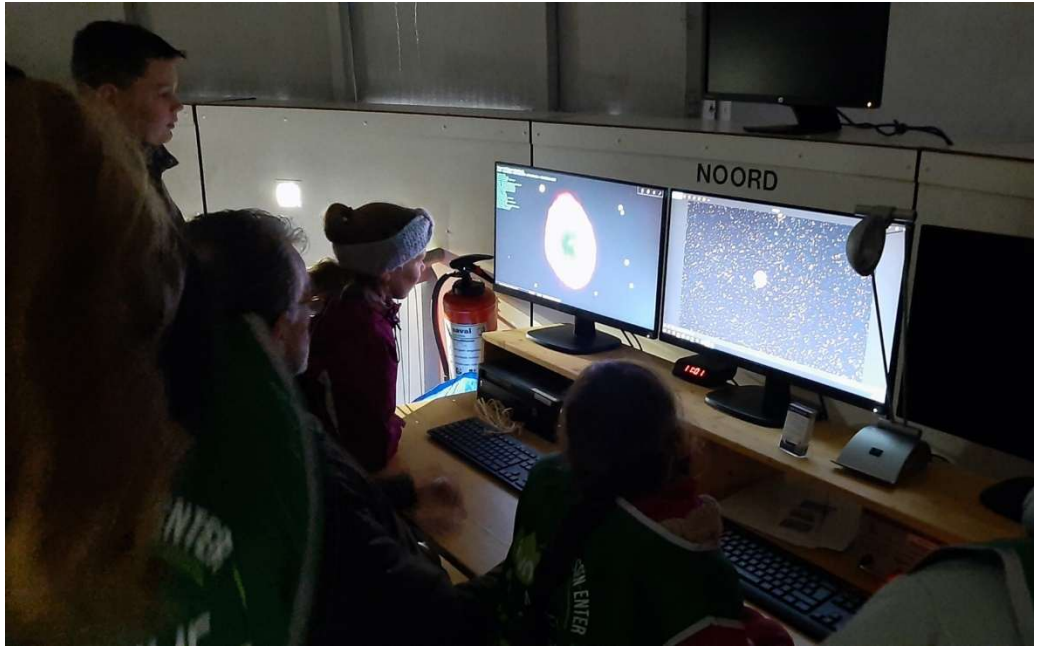
Eerst kregen we in een zaaltje algemene uitleg over ons zonnestelsel. Over planeten en sterren. Over afstanden, lichtjaren, manen en de verschillende groottes van de planeten. Zo leerden we dat Jupiter de grootste planeet is en dat de zon eigenlijk een hele grote ster is. Over planeten waar het heel heet of juist heel koud is. Dat de maan de aarde beïnvloedt (denk aan eb en vloed) en andersom.

Bij de uitleg stonden schaalmodellen van de planeten. Het bijzondere was echter dat we daarna op reis door de ruimte gingen. We gingen namelijk naar het planetarium. Een fantastische manier om het heelal te beleven. Om nog veel meer te zien en te leren over het heelal, de planeten en het sterrenstelsel. Zo werden o.a. sterrenbeelden getoond, werd er helemaal ingezoomd op de zon en zagen we het mannetje van de maan.

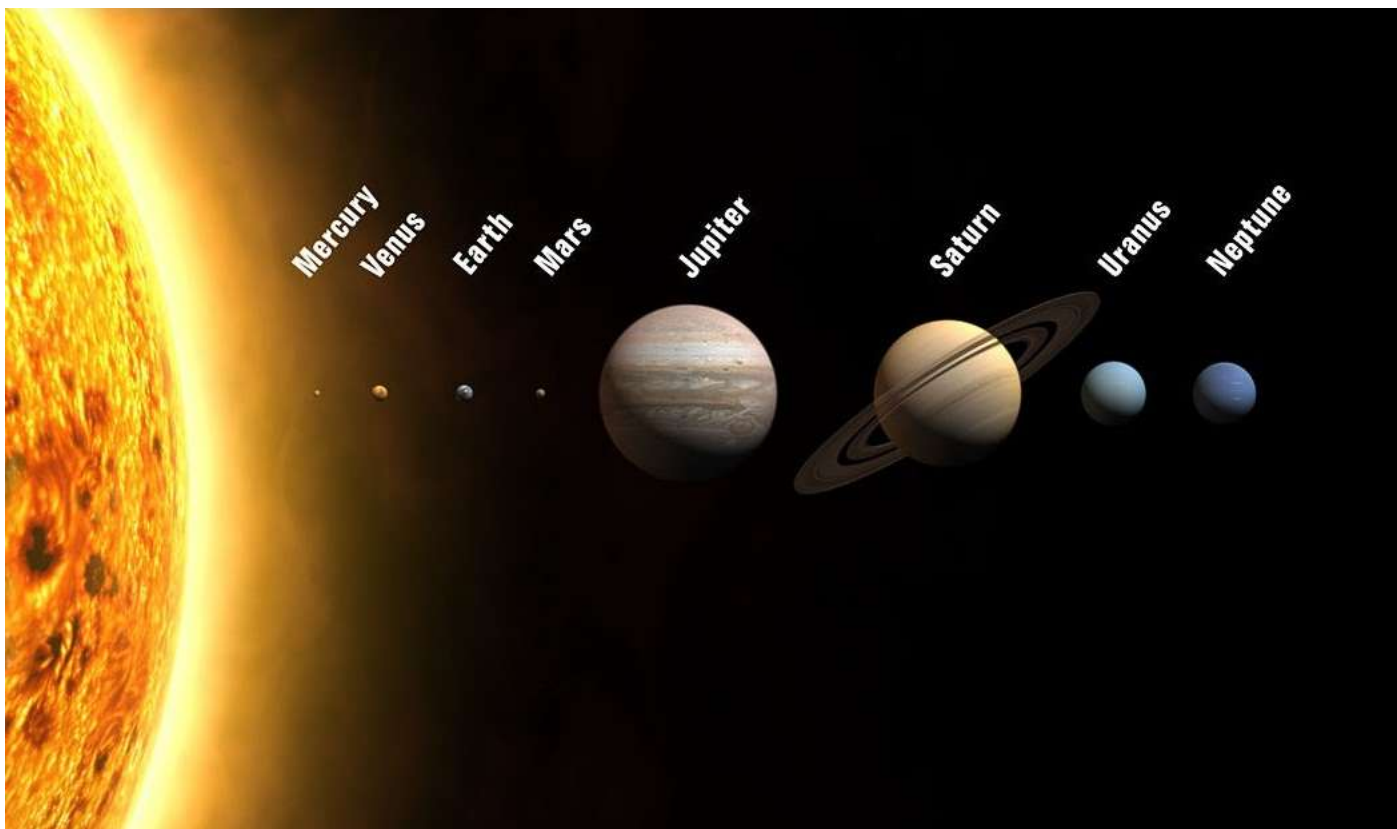

Vervolgens mochten we ook kijken bij de 'controlroom' van de Sterrenwacht en bij de grote telescopen. Helaas was het mistig buiten en konden we niets zien door de telescopen. Er viel echter genoeg over te vertellen. Zo leerden we over hoe een telescoop nu eigenlijk werkt. Zagen we prachtige foto's van planeten, sterren en de maan, gemaakt met de telescopen. En leerden we hoe de telescopen bewegen/in de juiste positie gezet worden.

Verzadigd door alle informatie en daardoor enigszins dorstig en hongerig reden we terug naar de Hobbyboerderieje. Daar kregen we drinken en lekkers. Praatten we na over de ochtend en waren we al even bezig voor de volgende bijeenkomst. Dan gaan we namelijk bezig met een heel bijzonder iets. Natuurlijk creatief!

Zou je meer informatie willen, kijk dan op de website van IVN Rijssen-Enter of mail naar natuurtalenten.r-e@outlook.com

De bos- heide werkgroep

Het is weer de 1e werkdag van de bos-heidegroep van het IVN Rijssen - Enter in 2025.

Omdat onze werkzaamheden op de 1e en 2e heide aan de Brekeldlaan klaar waren, kregen we van de gemeente een nieuw project aangeboden, nl de tighelgaten achter de kerkhof aan de Schapendijk.

Hier liggen een 18-tal tighelgaten en de begroeiing hierom heen kon wel een snoeibeurt gebruiken. Door de "bomenman" van de gemeente, Jeroen Kamp, werd tekst en uitleg gegeven welke bomen er moesten blijven staan en welke gesnoeid konden worden.

Na een rondje rond de vijver werd er direct aan de slag gegaan.

Ondanks het frisse weer viel er menig zweetdruppel maar gelukkig verscheen er rond 10.30 uur koffie/thee met een lekkere koek

Na een korte pauze werd er weer flink doorgewerkt en rond 11.45 uur vonden we het genoeg en werd het gereedschap, verst/rekt door de gemeente Rijssen - Holten, weer verzameld, en ging eenieder vermoeid, maar tevreden huiswaarts.

Op 25 januari is er een volgende werkdag, en dan worden we bijgestaan door leden van de Tourclub Rijssen. Die komen met een 25-tal personen ons werk ondersteunen.

Heb je ook belangstelling om eens een werkdag mee te maken?

Meld je dan aan p ivn.rijssenenter@gmail.com.

We werken elke **2e en 4e zaterdag van de maand van sep t/m 14 maart**.

Kijk ook eens voor meer info op onze site: <https://www.ivn.nl/afdeling/rijssen-enter/>

Ijshaar op de Sallandse Heuvelrug.

Deze koude dagen, en dan met name de nachtvorst, zorgt voor een bijzonder mooi natuurverschijnsel, namelijk Ijshaar.

IJshaar, ook wel haarijs of sneeuwbaard, is een zeldzaam natuurlijk verschijnsel waarbij een haarachtige, wollige ijsstructuur op dood en nat kernhout, dus niet op de bast van loofbomen is naar buiten geperst water dat bevriest tijdens vorst.

IJshaar kan ontstaan als de luchttemperatuur even onder het vriespunt. In het hout komen schimmels voor en bij de stofwisseling van deze schimmels komt onder andere water vrij dat door zeer kleine openingen in het hout (houtstralen) naar buiten wordt geperst. Het naar buiten geperste water bevriest tot een haarachtige structuur. Een hoge luchtvochtigheid is noodzakelijk voor de succesvolle vorming van ijshaar zodat het naar buiten geperste water niet kan verdampen en voor bevriezing beschikbaar blijft.

Flamingo's bij de Domelaar in Markelo

Waar Facebook al niet goed voor is.

Daar zag ik dat er een 3-tal Flamingo's waren neergestreken bij de Domelaar in Markelo.

Nu ben ik geen type dat gelijk in de auto springt en mij haast naar een plek waar een bijzondere vogels is waargenomen, maar dit was toch wel een buitenkansje.

En ja hoor, daar waren ze, 3 mooie roze Flamingo's.

Druk aan het fourageren, en ze maken met hun poten bewegingen in de bodem zodat er diertje loskomen die ze dan met hun aparte snavel verorberen. Erg mooi om te zien.

Het waren waarschijnlijk verkenner die op doortrek waren.

Organiseer een afdelingsactiviteit voor de online 'IVN Natuurcursus - Leer de basis'

Wat is de 'IVN Natuur cursus – Leer de basis'?

We zoeken afdelingen die in het voorjaar van 2025 een natuuractiviteit willen organiseren voor de 'IVN Natuurcursus - Leer de basis'.

Ruim duizend mensen in Nederland maakten afgelopen voorjaar kennis met IVN en de natuur via deze laagdrempelige cursus. Deze online cursus richt zich via de IVN Natuuracademie op een breed publiek dat algemene basiskennis wil opdoen over de natuur. Deze opzet is nieuw en uniek binnen ons cursusaanbod.

Met deze cursus bedienen we namelijk een 'lichtgroene' en 'jongere' doelgroep (25-50 jaar) die nog geen natuurkennis heeft, maar wel interesse toont. Ze leren graag online en hebben vaak beperkte tijd. In 2024 hebben 1000 mensen de cursus gevolgd, en in 2025 verwachten we, door externe promotie, weer veel deelnemers. Door een natuuractiviteit bij een lokale IVN-afdeling te kunnen doen leren deelnemers IVN lokaal kennen én ontmoeten ze medecursisten.

Doel van de cursus

De afstand tussen mens en natuur wordt steeds groter, waardoor ook de kennis over en het oog voor de natuur afneemt. Om de oorzaken van natuurproblemen te begrijpen en zinvol bij te dragen aan de bescherming van de natuur, zijn kennis, inzicht en natuurbeleving nodig. De cursus heeft als doel:

Natuureducatie voor een breed publiek:

Bewustwording van de natuur in de eigen omgeving en inzicht in de onderlinge verbanden in de natuur.

Activering voor de natuur: De cursus stimuleert deelnemers om laagdrempelig actie te ondernemen voor de natuur, bijvoorbeeld via IVN.

Kennismaking met IVN: De cursus sluit aan bij bestaande IVN-activiteiten en -programma's, wat afdelingen helpt om mensen verder te betrekken bij de missie van IVN: het verbinden van mens en natuur.

Doet jullie afdeling met ons mee?

We hopen dat zoveel mogelijk afdelingen meedoen, maar streven naar minstens één afdeling per provincie.

Dit is een mooie kans voor jouw afdeling om in contact te komen met nieuwe mensen die meer willen leren en doen voor de natuur.

Interesse? Doe mee en geef je op via cursushuis@ivn.nl.

Heeft jouw afdeling al een activiteit gepland in het voorjaar van 2025 die aansluit bij onderstaande kaders? Geweldig!

Label de activiteit dan alleen met de tag 'IVN Natuurcursus - Leer de basis' en je bent klaar!

Kaders voor de activiteit

Datum & aankondiging

- De activiteit vindt plaats tussen 17 mei en 5 juli.
- Publiceer de activiteit vóór 12 mei op ivn.nl.
- Label de activiteit met de tag 'IVN Natuurcursus - Leer de basis'.
- Vermeld duidelijk de link met de cursus op de online pagina van de activiteit.
- We verwachten veel aanmeldingen. Werk eventueel met aanmeldingsformulier als er een maximaal aantal deelnemers is.

De activiteit zelf

- Sluit aan bij de 'lichtgroene' doelgroep.
- Informeert deelnemers over IVN lokaal.
- Biedt natuurbeleving in groepsverband.
- Faciliteert contact tussen deelnemers.

Gids(en)

- Is bekend met [opzet van de cursus](#) (globaal).
- Verwelkomen de cursusdeelnemers.

Snoeiwerk rondom de vogelkijkhut Overtoom/Middelveen

Het duurt niet lang meer voor de eerste weidevogels verschijnen in de Overtoom/Middelveen.

Alle reden dus om de omgeving rondom de vogelkijkhut eens flink te snoeien zodat je straks vanuit de hut weer kunt genieten van al dat moois.

Dus werd er met een 10-tal vrijwilligers, bijna allen lid van de bos- en heidegroep en weidevogelgroep van het IVN Rijssen - Enter druk gewerkt vanaf 09.00 uur.

met het nodige gereedschap werden opkomende struiken en rietstengels verwijderd. Alleen het riet rondom de poel werd nog even een uitdaging.

Het leverde een paar natte voeten op, want het ijs was toch minder dik dan verwacht.

Dus moet het restant wat er nog staat verwijderd worden door iemand met een waadpak aan. Maar we hebben nog even.

Na een lekkere bak koffie bij Buiteninn om 10.30 uur, werd de werkdag afgesloten rond 12.00 uur. Het uitzicht vanuit de hut is weer prima.

Laat de weidevogels maar komen.....

De Natuur Talenten in Februari

Wat was het, op zaterdagochtend 1 februari, een geweldig leuke ochtend bij de NatuurTalenten! Een ochtend die bol stond van gezelligheid en creativiteit.

Zoals altijd begonnen we de ochtend om 9.00u met een warm welkom voor iedereen. Daarna gingen we al snel naar de ruimte boven. Daar werd een beetje een raadselachtig filmpje getoond. Het bleek te gaan over het 'oogsten' van een reuze bereklauw.

De reuze bereklauw is een plant die eigenlijk niet in Nederland thuishoort. Een invasieve exoot zoals dat dan genoemd wordt. Zelf oogsten is geenszins de bedoeling. Bovendien kleven er flinke gezondheidsrisico's aan. De plant kan wel 2 tot 5 meter hoog worden. Met recht een reus!

Toch viel er een positieve draai aan de ongewenste indringer te geven. In gedroogde toestand kun je de stam transformeren tot een 'muziekinstrument'! En dat hebben we gedaan. Ieder kreeg zijn eigen stukje stok.

Eerst maakten we een inwendige spiraaltrap met behulp van cocktailprikkers. Vervolgens vulden we de stok met rijst en linzen. Daarna kon de buitenkant van de stok versierd worden met o.a. steentjes, schelpen, lint, touw en veren.

Toen iedereen zijn stok versierd had konden we muziek maken! Door het (rustig) keren van de stok ontstaat er een heel mooi geluid. Het geluid van regen, van een milde regenbui tot een flinke plensbui. Zo vormden we ons eigen regenstokkenorkest!

Daarna deden we nog een spelletje bingo. Marcel las een grappig verhaal over een eekhoorn voor. Bepaalde woorden waren bingowoorden. Wie o wie had als eerste bingo? Voor de 3 winnaars was er een natuurdagboekje.

Niemand ging echter met lege handen naar huis om 12.00u. Iedereen mocht zijn regenstok meenemen. Er was nog een traktatie en iedereen kreeg nog een sterrenstelsel kaartenset, van de Sterrenwacht Hellendoorn. (Waar we in januari op bezoek waren geweest.)

Kortom: het was een goed gevulde, leuke, informatieve, creatieve en muzikale ochtend! Voor meer informatie kun je mailen naar natuurtalenten.r-e@outlook.com

Judith Geitenbeek

Een dag vogelen in de omgeving van de Arkeheempolder

Begin februari, een heerlijke winterse dag, van -4 gr in de ochtend tot 5 graden in de middag. Een prachtige dag vogelen in de omgeving van de Arkemheempolder.

Alle winterwatervogels kon je hier vinden, zoals de grote zaagbekken, middelste zaagbekken, nonnetjes, brilduikers, smienten, wintertalingen, bergeenden en pijlstaarten.

Nonnetje vrouw

Grote Zaagbek, man

Sommigen dichtbij anderen ver van de kant. Een fietstocht door de polders leverde honderden smienten op, kieviten en wulpen, evenals kolganzen, grauwe ganzen en duizenden brandganzen. Een rustende buizerd, twee zeearenden, een jagende torenvalk en een overvliegende smelleken.

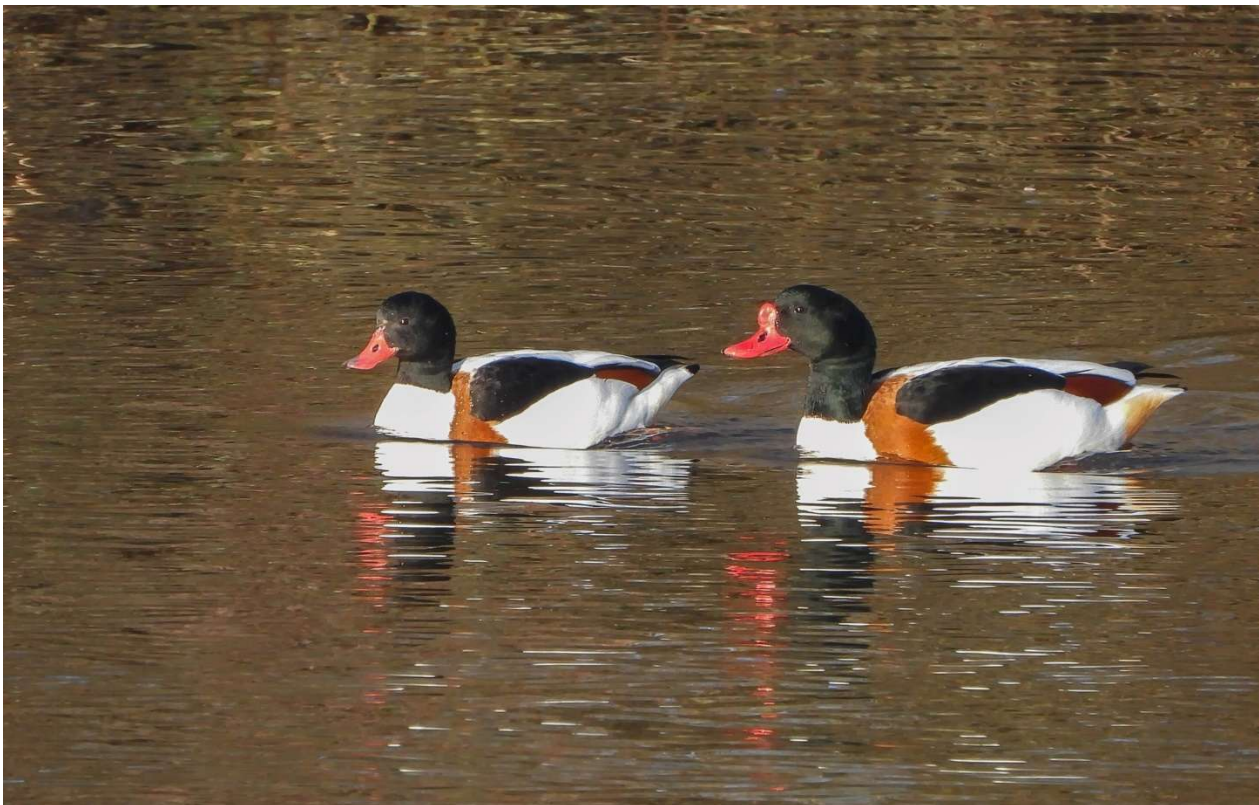
Brandganzen

Baardmannetje, man

Graspiepers en waterpiepers lieten zich horen en zien evenals een veldleeuwerik en witte kwikstaart.

Fietsend en wandelend over de Zeedijk zag en hoorde je in het riet baardmannetjes, cetti's zanger en rietgorsjes. Ook pimpelmeesjes en een paar roodborstjes lieten zich met enige regelmaat horen en zien. Bij het gemaal een roepende ijsvogel. Baltsende bergeenden en futen, roepende smienten, baltsende nonnetjes en brilduikers.....

De zon scheen volop, knobbelzwanen dobberden op het bijna rimpelloze water, twee overvliegende kleine zwanen en regelmatig jodelende wulpen gaven toch een heel klein beetje een voorjaarsgevoel. Kortom een heerlijke dag vogelen. 😊

Zaterdag de 8^e feb was een drukke dag

Een hele drukke dag, want een deel van de vrijwilligers was druk met het snoeien van de opslag rond de tighelgaten in de Groene Kruisbossen, terwijl de anderen druk bezig waren met het opzetten van de Paddenwand aan de Broekweg in Holten.

Bij tighelgat nummer 17 werd de opslag verwijderd.

het was af en toe balanceren op de steile wand, maar een IVN-er is niet voor een kleintje vervaard.

Maar het resultaat na een ochtend werken mocht er dan ook zijn.

De paddenwand werd weer gezet aan de Broekweg met nog weer dank aan de mensen van Greun Hool'tn en een aantal van onze vrijwilligers

De emmers zijn nog niet ingegraven omdat we voorlopig nog geen padden trek verwachten

Drukke tijden voor de nestkastengroep

Ze zijn er maar druk mee, de leden van de nestkastengroep.

Nog voor het broedseizoen hebben ze toch maar weer zo'n 30 nestkasten opgehangen.

De kasten werden opgehangen in de buurt van de pas gerenoveerde vleermuisbunker bij het Exoo en in de buurt van de Waarf in Enter. Deze kast hing er nog geen dag of hij werd al geclaimd door een paartje Koolmezen.

Dat zien we graag.

Onderhoud Tichelgaten

Zaterdag 22 feb zijn we vanuit TCR (Tour Club Rijssen) samen met IVN Rijssen—Enter actief geweest bij de Groene Kruisvijvers.

Doel was het verwijderen van de wildernis rondom een van de grotere tichelgaten. En het resultaat was verbluffend.

Na een morgen zagen, graven, steken en slepen waren de oevers van een van de grotere tichelgaten grondig opgeschoond zodat het zonlicht nu weer kan doordringen tot op de bodem wat goed is voor plant en dier.

Het was een geslaagde en bovenal gezellige morgen waarbij we hebben laten zien wat we kunnen als we samen de mouwen opstropen.

TCR MDF/meer dan fietsen.

De Natuur Talenten in Maart

Zaterdagmorgen 1 maart, het was best fris, grijs, maar gelukkig ook droog. De start van de meteorologische lente, maar ook de dag dat de Natuur Talenten weer bijeenkwamen.

Op de planning stond een grote-mensenactiviteit, namelijk het opschonen van een stuk heide. Opschonen houdt in dat braamstruiken en grove dennen (dennetjes) worden verwijderd. Voordat we aan die klus begonnen, kregen de Natuur Talenten eerst op de Hobbyboerderije informatie over de heide en heidebeheer, in de vorm van filmpjes.

Vervolgens gingen we op pad, naar het stuk hei bij de 'trimbaan'. Daar stonden een aantal leden van de bos-heide groep van IVN Rijssen-Enter ons al op te wachten. Na een korte instructie over het verwijderen van de grove dennetjes en braamstruiken ging de groep aan de slag. De grote mensen hielpen de kleine mensen en andersom. Al snel waaierte de groep uit over het heideveld.

Soms kon de opslag makkelijk verwijderd worden en soms kostte het aanzienlijk wat meer spierkracht. Maar voor geen kleintje vervaard waren de kinderen bezig. Lukte het niet zo met de hand, dan werd de spade er wel bij gepakt. En alhoewel het best fris was, bleef iedereen wel lekker warm door de inspanning. Al gauw verschenen her en der bultjes 'afval'.

Van al dat harde werken kreeg iedereen dorst en trek. Naast een lekker koekje was er warme chocomel maar ook dennensinas. De dennensinas werd gemaakt van de versgeplukte naalden van de grove den, douglasspar en zilverspar. Als extra smaakmakers werden er een beetje gember, steranijs, jeneverbessen en sinaasappel toegevoegd. De kinderen hebben allemaal er een beetje van geproefd. De meningen waren verdeeld over de smaak maar dat mag ook.

Na de pauze was er de mogelijkheid om verder te gaan met het opschonen of om een spel te doen. Het spel was een soort van raadspel, dan wel 'raad de boom'. De kinderen werden in tweetallen verdeeld. Het ene kind kreeg een blinddoek voor, het andere kind nam hem/haar dan mee naar een boom in de buurt. Op de tast kon het geblinddoekte kind de boom 'onderzoeken'. Daarna gingen ze samen terug naar de startplaats. Daar mocht de blinddoek af en begon de zoektocht naar de 'juiste' boom. Dat bleek soms best een uitdaging.

Zo vloog de tijd voorbij. Als allerlaatste activiteit was er, gewoon voor de leuk, nog een potje touwtrekken. Inmiddels was alle verwijderde opslag verzameld op een grote hoop. Wie wilde mocht een dennetje meenemen voor thuis. De rest van de opslag werd door de leden van de bos-heide groep afgevoerd. Toen was de ochtend voorbij en gingen we moe maar voldaan terug naar de Hobbyboerderije.

Voor meer informatie, zoals over de bos-heide groep, kijk op de site van IVN Rijssen-Enter: <https://www.ivn.nl/afdeling/rijssen-enter/> of mail naar natuurtalenten.r-e@outlook.com

Judith Geitenbeek

De Rabobank helpt....

Dinsdag 11 maart, een hele grijze dag. Dat na al die mooie zonnige dagen.

Maar ook weer een mooie dag, want het IVN kreeg ondersteuning van een 12-tal medewerkers van de Rabobank Hengelo, die ons kwamen helpen met het opschonen van de heide.

Rond 10 uur waren de deelnemers aanwezig en kregen, na een korte voorstelronde, koffie en thee, de diaserie over de Borkeld te zien.

Daarna werd er tekst en uitleg gegeven over de dagindeling.

Die zag er als volgt uit: eerst 1,5 a 2 uur boompjes verwijderen, daarna een goed verzorgde lunch, en hierna een fikse wandeling over de Borkeld.

Hierna begaven we ons naar het werkgebied, en ook deze keer werd er weer gekozen voor het terrein bij de herinneringsboom van Kees Wolffenbuttel. Hier werd verteld hoe de boompjes het best konden worden verwijderd.

Dat boompjes verwijderen iets anders is dan achter een beeldscherm zitten bleek al gauw, de ene na de andere jas en trui gingen uit en er viel menig zweetdruppel.

Na een korte drinkpauze werden de werkzaamheden hervat en gingen ze stug door tot na twaalf.

Toen werd het tijd om te gaan genieten van een heerlijke lunch, verzorgd door de Sterkerij.

Na enige uitbuiktijd werd er gewandeld. De blauwe route van zo'n 5 a 6 km.

Tijdens de wandeling werd er verteld wat er zoal in het gebied te zien is, van "markesteen" tot "Landweersteen".

Ook de diverse aanwezige natuurelementen werden uitvoerig behandeld.

Na de plek van de Nachtzwaluwen en het voormalige drinkgat arriveerden ze weer bij de boerderij.

De verzamelde boompjes, zoals hier te zien op de foto, werden 's middags opgehaald door de stichting meerbomen.nu Deze instelling zorgt e4r voor dat ze ergens anders weer worden herplant. Een win-win-situatie dus.....

Hier stond een hapje en een drankje klaar en werd er nagepraat over de dag. Eenieder was zeer tevreden en gaven aan dat het fysieke, dus het verwijderen van de boompjes best wat langer mocht duren.

